

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Vrouwboomweg te Horst

Rapportnummer 13-0131

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Vrouwboomweg te Horst

juni 2013

Rapportnummer: 13-0131

In opdracht van: Willems Melderslo B.V.
Hoebertweg 15
5966 ND America

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden	11
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Mieren en kevers	13
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Reptielen en amfibieën	13
4.2.6	Vogels	14
4.2.7	Zoogdieren	15
5	Conclusies	17
	Geraadpleegde bronnen	19
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van het project Buitenkans heeft opdrachtgever het voornemen een woning te bouwen op een perceel aan de Vrouwboomweg te Horst in de gemeente Horst aan de Maas. Het perceel is kadastraal bekend als gemeente Horst, sectie T, perceel 556.

In verband met het wijzigen van het bestemmingsplan dient onderzocht te worden welke natuurwaarden actueel op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de in het gebied aanwezige natuurwaarden. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten in het plangebied die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke eventuele maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex. artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

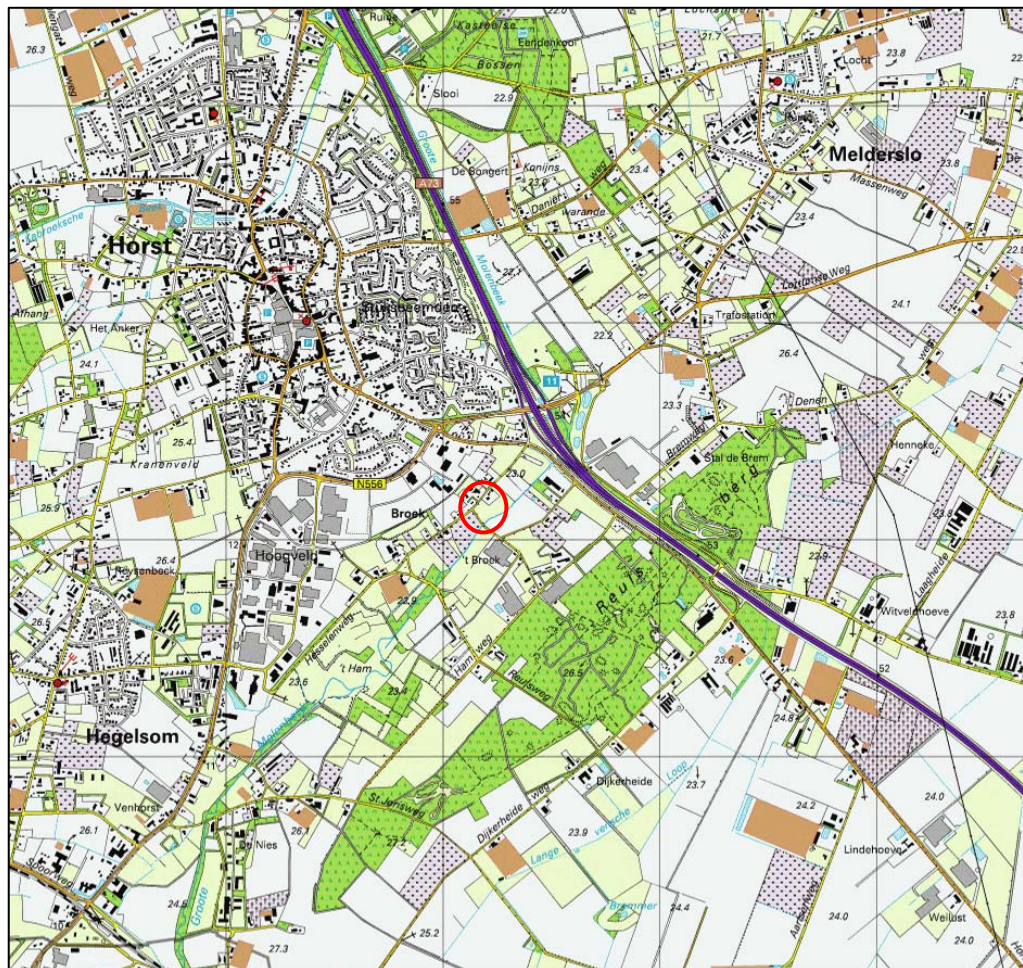
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

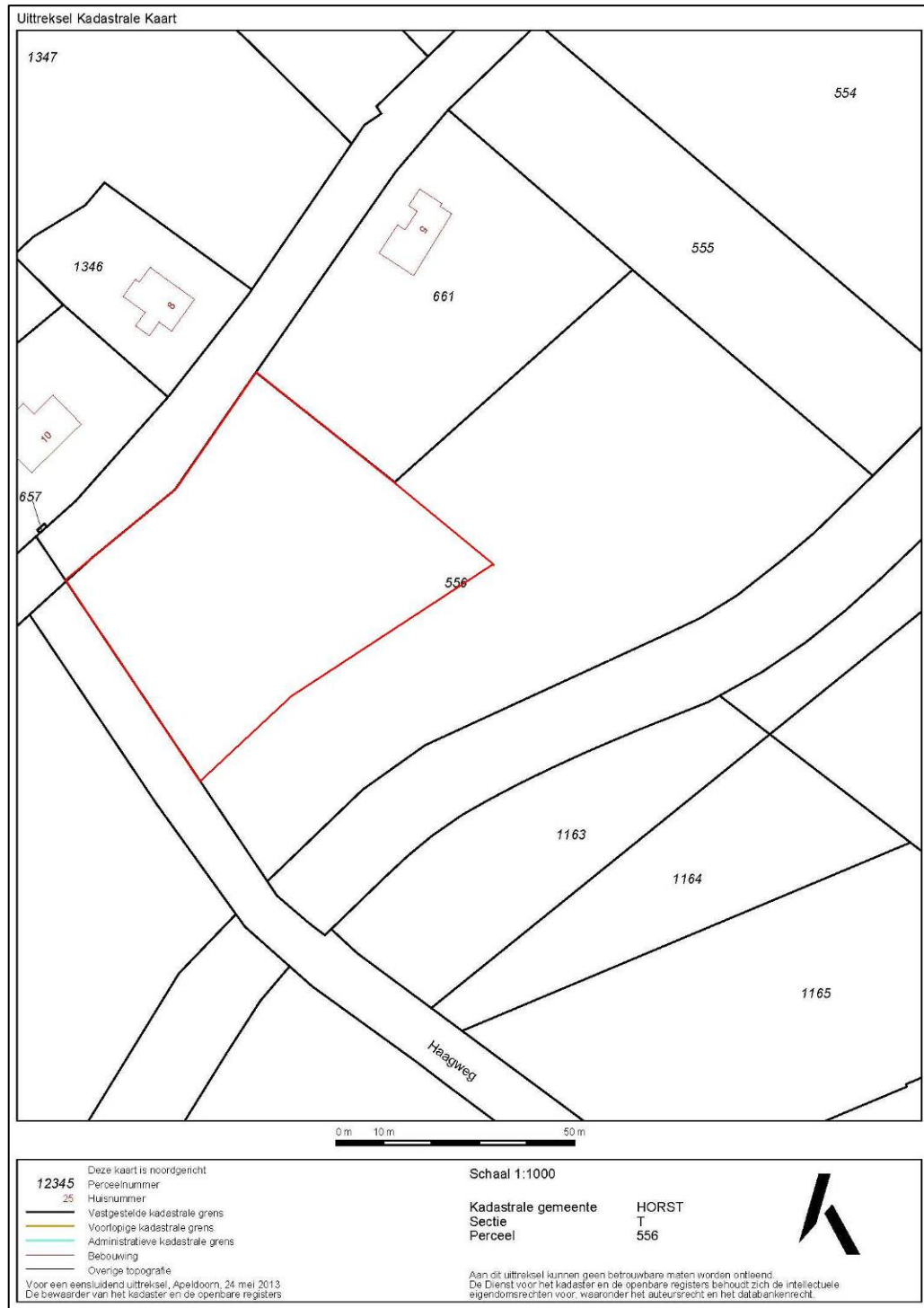
Het plangebied betreft een perceel aan de Vrouwboomweg op de kruising met de Haagweg in de gemeente Horst aan de Maas. Het betreft een deel van het perceel kadastraal bekend als gemeente Horst, sectie T, perceel 556.

In de huidige situatie bestaat de locatie uit grasland, wat als weiland in gebruik is. Langs de Vrouwboomweg en de Haagweg staan enkele bomen in de wegberm. Op de kruising Vrouwboomweg Haagweg staan in de wegberm twee oude knotwilgen. In het zuidoosten grenst perceel 556 aan de Molenbeek.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. Figuur 2 geeft de begrenzing van de locatie weer. Op pagina 9 is een foto impressie van het gebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel)

Figuur 2. Begrenzing plangebied Vrouwboomweg (rode lijn) (bron: Drieweg Advies)

Foto 1. Overzicht plangebied

Foto 2. Bomen langs de Haagweg

Foto 3. Molenbeek

Foto 4. Weiland

Foto 5. Vrouwboomweg

Foto 6. Knotbomen

2.2 Voorgenomen plannen

De voorgenomen plannen betreffen de bouw van een woning.

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 7 juni 2013 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: helder, zonnig en circa 15 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermd gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat op ongeveer zeven kilometer ten westen van de plangebied het Natura 2000-gebied Deurnsche peel en Mariapeel ligt. Op ongeveer acht kilometer ten oosten ligt het Natura 2000-gebied Maasduinen.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG)

Zoals blijkt uit gegevens van de provincie Limburg maakt het plangebied geen deel uit van de EHS, maar ligt het wel binnen de POG (figuur 3). Voor ontwikkelingen in de POG zijn behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden richtinggevend. Uitgangspunt is dat ontwikkelingen leiden tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische structuur.

Figuur 3. Plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de EHS (donkergroen) en de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (lichtgroen) (bron: provincie Limburg).

Effectbeoordeling

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op zeven en acht kilometer afstand van de planlocatie. De voorgenomen plannen zullen gezien de grote afstand tot de Natura 2000-gebieden geen effect hebben hierop.

Gezien het kleinschalige karakter van de plannen en de ligging buiten de EHS zullen geen effecten optreden op de EHS. Ten aanzien van de ligging in de POG geldt dat

bestaande natuur- en landschapswaarden niet mogen worden aangetast. Op de planlocatie is in de huidige situatie geen natuur aanwezig. Het is aan te bevelen de voorgenomen plannen voor te leggen aan de provincie om te toetsen aan het beleid van de POG.

Conclusie

De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op de Natura 2000-gebieden Deurnsche peel en Mariapeel en Maasduinen. Tevens zullen de plannen geen effect hebben op de EHS. Ten aanzien van de ligging in de POG is het aan te bevelen de plannen aan de provincie voor te leggen.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat volledig uit grasland wat in gebruik is als weiland. De plantensoorten die hierin voorkomen zijn algemene soorten van voedselrijke graslanden. In het plangebied worden geen beschermde plantensoorten verwacht.

Conclusie

Er komen geen beschermde plantensoorten voor in het plangebied.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas De dagvlinders van Nederland (Bos et al. 2006) en de website van De Vlinderstichting blijkt dat er geen beschermde vlinders voorkomen in de nabije omgeving (binnen 5 km) van het plangebied. Bevindingen uit het veldbezoek bevestigen dat er op de locatie geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de atlas De Nederlandse libellen (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002) en de website libellenet.nl blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde libelsoorten voorkomen.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Hierdoor vinden libellen geen voortplantingshabitat in het plangebied. Het is wel mogelijk dat in de naastgelegen Molenbeek libellen zich voortplanten. Er kunnen libellen in het plangebied foerageren. Het plangebied is hiervoor echter geen essentieel gebied.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders of libellen voor in het plangebied.

4.2.3 *Mieren en kevers*

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig op de planlocaties.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote, permanent stilstaande wateren. In het plangebied zijn deze wateren niet aanwezig en ook de Molenbeek voldoet niet aan deze biotoopeis. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan worden uitgesloten.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Hierdoor kunnen geen vissen voorkomen in het plangebied. De Molenbeek is wel geschikt voor vissen, maar deze ligt buiten het plangebied. Er is daarom niet nader onderzocht of beschermde vissen voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Conclusie

Er komen geen vissen voor in het plangebied.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander (FFtabel 1), gewone pad (FFtabel 1), bruine kikker (FFtabel 1), bastaardkikker (FFtabel 1), kamsalamander (FFtabel 3), poelkikker (FFtabel 3). Volgens de gegevens van RAVON komt de levendbarende hagedis (FFtabel 2) voor nabij het plangebied.

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën waargenomen. Uit het veldbezoek is gebleken dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde amfibieën uit FFtabel 3. Algemeen voorkomende soorten amfibieën van FFtabel 1 kunnen in het grasland landhabitat vinden. Door het ontbreken van oppervlaktewater is er geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig. Doordat er in het plangebied geen houtige begroeiing aanwezig is, is het niet geschikt als winterhabitat voor amfibieën.

Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt voor de levendbarende hagedis. Het voorkomen van deze soort in het plangebied kan worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

De voorgenomen plannen hebben verlies van landhabitat tot gevolg van beschermde amfibieën van FFtabel 1.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is daarom niet noodzakelijk te mitigeren voor de amfibiesoorten van FFtabel 1.

Conclusie

Mogelijk gebruiken algemeen voorkomende soorten amfibieën van FFtabel 1 het plangebied als landhabitat. De plannen kunnen gevolgen hebben voor deze soorten. Het is niet noodzakelijk om te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele overvliegende algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen, waaronder zwarte kraai en houtduif. In het struweel rond de Molenbeek zijn verschillende algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen, zoals merel, vink en koolmees. Er zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen.

Vanwege het ontbreken van opgaande begroeiing in het plangebied, is het niet geschikt als broedlocatie voor vogels. Het weiland wordt waarschijnlijk beperkt gebruikt als foerageergebied door de algemene vogelsoorten die zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen plannen verliest het plangebied de functie van foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. In de omgeving van het plangebied zijn echter voldoende alternatieven aanwezig, zodat er geen negatieve effecten optreden.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). Als gevolg van de plannen verdwijnt dit foerageergebied, maar doordat in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn, treden geen negatieve effect op.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, franjestaart, watervleermuis, meervleermuis, en gewone/grijze grootoorvleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door het ontbreken van bomen en gebouwen in het plangebied, is het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen uit te sluiten. Mogelijk bieden de bomen langs de Vrouwboomweg en de Haagweg, buiten het plangebied, mogelijkheden voor verblijfplaatsen en een vliegroute.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van grondgebonden zoogdiersoorten als egel, mol, konijn, haas, vos en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1).

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFtabel 1) het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen plannen hebben als gevolg dat het plangebied ongeschikt raakt als leefgebied van genoemde soorten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft hierop geen negatief effect. In de directe omgeving van de locaties blijft voldoende geschikt foerageergebied bestaan. De bomen langs de Vrouwboomweg en de Haagweg, buiten het plangebied, worden mogelijk door vleermuizen gebruikt als verblijfplaats en vliegroute. Indien kap van deze bomen aan de orde is, dient door middel van nader onderzoek vastgesteld te worden of deze daadwerkelijk als verblijfplaats en/of vliegroute gebruikt worden en wat de effecten hierop zijn.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is daarom niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Indien kap van de bomen langs de Vrouwboomweg en de Haagweg aan de orde is, dient nader onderzoek uit te wijzen of deze bomen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats en/of vliegroute en wat de effecten daarop zijn.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1

geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is daarom niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen plannen zullen hierop geen effect hebben. Indien kap van de bomen langs de Vrouwboomweg en de Haagweg, buiten het plangebied, aan de orde is, dient nader onderzoek uit te wijzen of deze bomen door vleermuizen gebruikt worden als verblijfplaats en/of vliegroute en wat de effecten daarop zijn.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Op ongeveer zeven kilometer ten westen van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Deurnsche peel en Mariapeel en op ongeveer acht kilometer ten oosten het Natura 2000-gebied Maasduinen. De voorgenomen plannen zullen gezien de grote afstand tot deze beschermde gebied geen effect hebben op de Natura 2000-gebieden.

Het plangebied ligt buiten de EHS en binnen de Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG). Gezien het kleinschalige karakter van de plannen en de ligging buiten de EHS, zullen er geen negatieve effecten optreden op de EHS. Ten aanzien van de ligging in de POG is het aan te bevelen de plannen ter toetsing aan de provincie voor te leggen.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet, zie tabel 1 op de volgende pagina.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk worden het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen in FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen of te werken volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode.

Soorten van FFtabel 3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ten aanzien van het foerageergebied voor vleermuizen treedt geen negatief effect op. Vanwege het ontbreken van gebouwen en bomen in het plangebied kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. De bomen langs de Vrouwboomweg en Haagweg, buiten het plangebied, worden mogelijk door vleermuizen gebruikt als verblijfplaats en/of vliegroute. Indien kap van deze bomen aan de orde is, dient door nader onderzoek vastgesteld te worden of er daadwerkelijk sprake is van verblijfplaatsen en/of een vliegroute en wat de effecten hierop zijn.

Soorten van FFtabel vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. Door het ontbreken van opgaande begroeiing is de locatie niet geschikt als broedgebied.

Als gevolg van de plannen verdwijnt er foerageergebied, maar doordat in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig zijn, treden geen negatieve effect op.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Geen	Nee	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageergebied	Geen	Nee	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Geen	Nee	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Geen	Nee	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + www.limburg.nl
- + [Beschermd gebied: http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx), geraadpleegd op 7 juni 2013
- + www.rijksoverheid.nl
- + www.ravon.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.eis-nederland.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.